

Minnisstarf

Fyrirlestur í Sálfræði

Hvað er minni?

- Mikilvægi í daglegu lifi
- Undirstaða alls náms
- Hvað gerist ef minnið hverfur?

© 2001 Guðmundur Arnkellsson

Minnisstarf

1

Nokkrir eiginleikar minnis

Kennsl og upprifjun

Í aðalatriðum eru tvær aðferðir til að munna og mæla minni. Það er auðveldara að bera kennsl á aður munuð atriði, heldur en að **ritja upp**. Í kennslum höfum við alla möguleika fyrir okkur og þurfum aðeins að velja þann réttu úr. Í upprifjum þurfum við hins vegar að endurgera minninguna frá grunni.

Hve mörög geta lýst bílnum sínum svo aðrir þekki hann úr? Flestöll berum við þó auðveldlega kennsl á hann.

Tvær tegundir minnis

Við vitum um margt sem við munum og annað sem við gætum aldrei rifjað upp. Minni er því oft **meðvitað**, þ.e. við rifjum upp eða berum kennsl á minnisatriðin.

Ómeðvitað (*implicit*) minni felst í atriðum sem ég sannarlega man en veit ekki af.

Ef fyrra nám auðveldar mér seinni verkefni, hlýt ég að muna eitthvað jafnvel þó svo að ég geti á engan hátt gert grein fyrir minnisatriðunum.

© 2001 Guðmundur Arnkellsson

Minnisstarf

2

Ómeðvitað minni

Endurnám er að jafnaði auðveldara en þegar efnið er lært í fyrsta skipti. Þetta bendir til þess að einhver stoður er í fyrra námi, jafnvel þó svo að það virðist gleymt.

Ég hef einu sinni lært þýsku en hef hana ekki á valdi mínu og get t.d. ekki begytt algengar þýskar sagnir. Ef þetta fyrra nám verður til þess að ég á tiltölulega auðvelt með að ná valdi á tungumalinnu, m.a. sögnunum, er það visbending um að eitthvað hafi verið munar, þó svo að ég hafi engan vitnisburð annan um minningarnar.

Orðhlutaaðferð

Orðalisti sem er lesinn en ekki lagður á minnið.

Kosning Atlagi Verðbólgi ...

Gengið úr skugga um að þátttakendur muni ekkert af listanum.

Geymd athuguð með því að láta þóthra algengar byjjanir orða.

Algengara að bregðast við „at-“ með „atlagi“ en ekki t.d. „athófn“ en hjá þeim sem fengu annan upphafslista.

Eðli minnis

Leikmannshugmyndir

- Minni sem nákvæm skráning

Minni sem þekkingarvinnsla

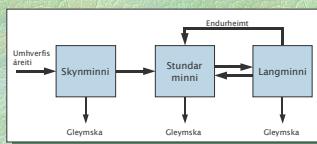
- Upplýsingar umbreyttast
- Kóðun
- Geymd
- Endurheimt

Prískipting minnis

Skyminni (*iconic memory*)

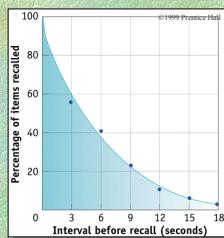
Stundarminni (*short-term memory*)

Langminni (*long-term memory*)

Stundarminni

XXXX XXXX

Ef komið er í veg fyrir æfingu, glatast upplýsingar fjótt.

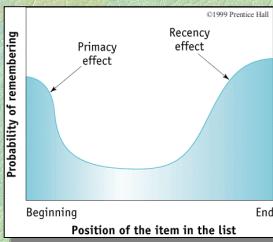
© 2001 Guðmundur Arnkelsson

Minnistarf

6

Minnisvídd og sætisáhrif

XXXX XXXX

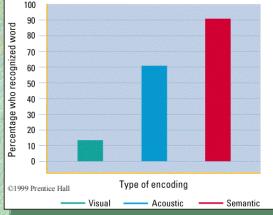
© 2001 Guðmundur Arnkelsson

Minnistarf

7

Færsla í langminni

XXXX XXXX

Þeir sem bjuggu til setningu með hverju orði mundu betur en þeir sem leituðu að rímorði eða athugu hvort það var skrifð með hástofum, enda felur það í sér mun dýpri úrvinslu en hinar aðferðirnar tvar.

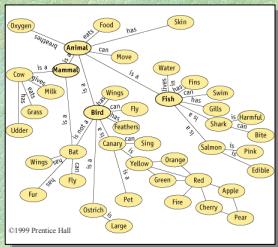
© 2001 Guðmundur Arnkelsson

Minnistarf

8

Langminni (long-term memory)

XXXX XXXX

Bekking getur varðveist í flóknu neti þar sem upplýsingar tengjast í samræmi við merkingu.

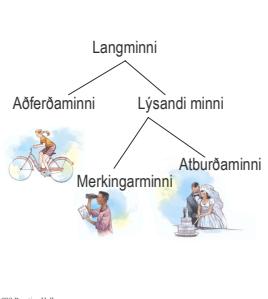
© 2001 Guðmundur Arnkelsson

Minnistarf

9

Aðferðaminni og lýsandi minni

XXXX XXXX

© 2001 Guðmundur Arnkelsson

Minnistarf

10

Endurheimt

Endurgerð XXXX

Skemu (cognitive schema)

Áhrif skema á kóðun og endurheimt

Áhrif skema á endurgerð

© 2001 Guðmundur Arnkelsson

Minnistarf

11

Gleymska

- Hnignun (*decay*)
- Stöðugleiki minninga
- Truflun (*interference*)
 - Baktruflun
 - Framtruflun
 - Tilætluð gleymska
 - Visbendingaháð gleymska

Afturvirk minnisglöp

	Saman burðar	Tírauna
Nám	Listi A	Listi A
Geymsla	—	Listi B
Prófun	Listi A	Listi A

Framvirk minnisglöp

	Saman burðar	Tírauna
	—	Listi A
Nám	Listi B	Listi B
Geymsla	—	—
Prófun	Listi B	Listi B